

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Δικαστικές Διαδικασίες](#) > [Αστικές Υποθέσεις](#) > [Διεξαγωγή Αποδείξεων](#) > [Croatia](#)

Διεξαγωγή αποδείξεων

Περιεχόμενο που παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Βάρος της απόδειξης

1.1 Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν το βάρος της απόδειξης;

Οι κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων και την προσκόμιση, επιλογή, συλλογή, εξέταση και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων στις αστικές δίκες ορίζονται στα άρθρα 219 έως 276 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Zakon o parničnom postupku - στο εξής: ZPP) [Narodne novine (στο εξής: NN) (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Κροατίας) τεύχη 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - ενοποιημένο κείμενο, 25/13, 89/14 - απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου (Ustavni sud) της Δημοκρατίας της Κροατίας και 70/19 και 80/22].

Ο γενικός κανόνας είναι ότι κάθε διάδικος πρέπει να εκθέσει τα πραγματικά περιστατικά και να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία βασίζεται η αξίωσή του ή με τα οποία αντικρούει τους ισχυρισμούς και τα αποδεικτικά στοιχεία του αντιδίκου, κάτι που έχει την έννοια ότι στο (αστικό) δικονομικό δίκαιο της Κροατίας η κύρια αρχή που διέπει την έκθεση των πραγματικών περιστατικών και την προσκόμιση των αποδείξεων είναι το δικαίωμα ακρόασης.

Συνεπώς, κάθε διάδικος οφείλει να αποδείξει ότι είναι αληθή τα πραγματικά περιστατικά που προβάλλει υπέρ του και τα οποία αποτελούν τη βάση των αξιώσεών του (και των αντιρρήσεών του), εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Κατά κανόνα, το δικαστήριο έχει την εξουσία να θεμελιώσει μόνο τα πραγματικά περιστατικά που έχουν εκθέσει οι διάδικοι και να διεξαγάγει μόνον τις αποδείξεις που έχουν προσκομίσει οι διάδικοι. Κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο έχει την εξουσία (και την υποχρέωση) να θεμελιώσει πραγματικά περιστατικά που δεν έχουν εκθέσει οι διάδικοι και να διεξαγάγει αποδείξεις που δεν έχουν προσκομίσει οι διάδικοι, μόνον στην περίπτωση υπόνοιας ότι οι διάδικοι προτίθενται να προβάλουν μη επιτρεπόμενες αξιώσεις.

Εάν με τις αποδείξεις που προσκομίζονται (άρθρο 8 του ZPP), το δικαστήριο δεν μπορεί να θεμελιώσει με βεβαιότητα ένα πραγματικό περιστατικό, το δικαστήριο θα αποφασίσει για το αν υφίσταται το πραγματικό περιστατικό εφαρμόζοντας τους κανόνες για το βάρος της απόδειξης.

1.2 Υπάρχουν κανόνες που εξαιρούν ορισμένα πραγματικά περιστατικά από το βάρος της απόδειξης; Σε ποιες περιπτώσεις; Είναι δυνατό στις περιπτώσεις αυτές να προσκομισθούν αποδείξεις περί της μη ισχύος συγκεκριμένου νόμιμου τεκμηρίου;

Οι αποδείξεις περιλαμβάνουν όλα τα πραγματικά περιστατικά που είναι σημαντικά για την έκδοση απόφασης.

Δεν είναι αναγκαία η απόδειξη των πραγματικών περιστατικών που έχει ομολογήσει ο διάδικος κατά τη διάρκεια της δίκης ενώπιον του δικαστηρίου, ωστόσο το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την προσκόμιση αποδείξεων και για τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά, εάν κρίνει ότι με την ομολογία του ο διάδικος επιδιώκει να προβάλει μια μη επιτρεπόμενη αξίωση (άρθρο 3 παράγραφος 3 του ZPP).

Από την απόδειξη εξαιρούνται επίσης οι νομικοί κανόνες, διότι καλύπτονται από τον κανόνα ότι το δικαστήριο θεωρείται ότι γνωρίζει τον νόμο (*iura novit curia*).

Δεν είναι αναγκαία η απόδειξη πραγματικών περιστατικών που είναι πασίγνωστα. Ωστόσο, επιτρέπεται η απόδειξη ότι ορισμένο πραγματικό περιστατικό δεν είναι πασίγνωστο.

Δεν είναι αναγκαία η απόδειξη πραγματικών περιστατικών που κατά τον νόμο τεκμαίρεται ότι υφίστανται, ωστόσο μπορεί να αποδειχθεί ότι δεν υφίστανται, εκτός ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Συνεπώς, οι κανόνες που διέπουν τα μαχητά τεκμήρια (*praesumptiones iuris*) διευκολύνουν την απόδειξη, επειδή ο διάδικος που βασίζεται σε ένα νομικά οικείο πραγματικό περιστατικό δεν απαιτείται να αποδείξει απευθείας την ύπαρξη του εν λόγω περιστατικού· αρκεί να βασιστεί στον γενικό νομικό κανόνα που εξάγεται από το μαχητό τεκμήριο και ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί ο γενικός κανόνας που εξάγεται από το μαχητό τεκμήριο οφείλει να το αποδείξει.

Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις ο νόμος δεν επιτρέπει την ανταπόδειξη ως προς τα πραγματικά περιστατικά που κατά τον νόμο τεκμαίρεται ότι υφίστανται (*praesumptiones iuris et de iure*), όταν το δικαστήριο υποχρεούται να διαπιστώσει ότι υφίσταται το επίδικο νομικά οικείο πραγματικό περιστατικό.

1.3 Σε ποιο βαθμό πρέπει το δικαστήριο να πεισθεί για ένα πραγματικό περιστατικό ώστε να βασίσει την απόφασή του στην ύπαρξη αυτού του πραγματικού περιστατικού;

Καθήκον του δικαστηρίου είναι να πειστεί ότι υφίστανται ή ότι δεν υφίστανται τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζεται η εφαρμογή του νόμου. Ο ZPP δεν περιέχει ρητές διατάξεις ως προς την πιθανολόγηση, ωστόσο ο βαθμός της πιθανότητας θα πρέπει να αυξάνεται αναλογικά με τη σπουδαιότητα του μέτρου που θα ληφθεί, λαμβανομένου υπόψη του σταδίου της δίκης στο οποίο συζητείται και αποφασίζεται ένα συγκεκριμένο δικονομικό ζήτημα και των δικονομικών συνεπειών που προκύπτουν από τη διαπίστωση ότι ορισμένα περιστατικά υφίστανται ή δεν υφίστανται.

Κατά τον γενικό κανόνα της ελεύθερης εκτίμησης των αποδείξεων, το δικαστήριο αποφασίζει ποια πραγματικά περιστατικά κατά την πεποίθησή του έχουν αποδειχθεί, αφού εκτιμήσει επιμελώς και κατά συνείδηση όλες τις αποδείξεις που έχουν προσκομιστεί και εξεταστεί χωριστά και συνολικά, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την έκβαση ολόκληρης της δίκης.

2 Διεξαγωγή αποδείξεων

2.1 Απαιτείται πάντοτε αίτηση διαδίκου για τη διεξαγωγή των αποδείξεων ή μπορεί ο δικαστής σε ορισμένες περιπτώσεις να πραγματοποιήσει τη διεξαγωγή των αποδείξεων αυτεπαγγέλτως;

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η (πολιτική) δικονομία της Κροατίας βασίζεται κατεξοχήν στην αρχή της κατ' αντιμωλίαν δίκης, σύμφωνα με την οποία οι διάδικοι μπορούν να εκθέτουν πραγματικά περιστατικά και να διεξάγουν αποδείξεις με δική τους πρωτοβουλία και το δικαστήριο έχει την εξουσία να θεμελιώνει πραγματικά περιστατικά που δεν έχουν εκθέσει οι διάδικοι και να διεξάγει αποδείξεις (που δεν έχουν προσκομίσει) μόνον εάν έχει την υπόνοια ότι οι διάδικοι προτίθενται να προβάλουν μη επιτρεπόμενες αξιώσεις (άρθρο 3 παράγραφος 3 του ZPP).

Μετά την ολοκλήρωση της προδικαστικής ακρόασης, το δικαστήριο περατώνει την προδικαστική διαδικασία με διάταξη.

Αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτό είναι δυνατό υπό το πρίσμα των περιστάσεων της υπόθεσης, περατώνει την προδικαστική διαδικασία κατά την προδικαστική συζήτηση και διεξάγει και περατώνει την επ' ακροατηρίου συζήτηση κατά το ίδιο στάδιο.

Αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν είναι δυνατόν να περατωθεί κατά το ίδιο στάδιο η προδικαστική διαδικασία και να διεξαχθεί και να περατωθεί η επ' ακροατηρίου συζήτηση, καταρτίζει σχέδιο οργάνωσης της διαδικασίας.

Το σχέδιο οργάνωσης της διαδικασίας περιλαμβάνει:

- σύνοψη των επίμαχων πραγματικών και νομικών ζητημάτων,
- τα αποδεικτικά μέσα για τη διαπίστωση των επίμαχων πραγματικών περιστατικών,

- την προθεσμία για τη συγκέντρωση αποδεικτικών μέσων που δεν έχουν ακόμη προσκομιστεί,
- την προθεσμία εντός της οποίας οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις σχετικά με τους ισχυρισμούς του αντιδίκου, καθώς και σχετικά με την έκθεση και τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα,
- την ημερομηνία και ώρα διεξαγωγής της κύριας συζήτησης.

Αν πρόκειται να διεξαχθούν περισσότερες από μία συζητήσεις στο πλαίσιο της κύριας δίκης, το δικαστήριο καθορίζει, αφού διατυπώσουν τις απόψεις τους οι διάδικοι, την ημερομηνία και την ώρα όλων των επακόλουθων συζητήσεων για την κύρια δίκη, λαμβάνοντας υπόψη την εύλογη διάρκεια της διαδικασίας.

Το δικαστήριο καθορίζει το σχέδιο οργάνωσης της διαδικασίας με διάταξη κατά κανόνα κατά την πρώτη συζήτηση. Πριν από την έκδοση διάταξης για το σχέδιο οργάνωσης της διαδικασίας, το δικαστήριο παρέχει στους διαδίκους τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους κατά τη συζήτηση.

Κατ' εξαίρεση, αν απουσιάζει οποιοσδήποτε από τους διαδίκους κατά τη συζήτηση για το σχέδιο οργάνωσης της διαδικασίας, το δικαστήριο μπορεί να καταρτίσει το εν λόγω σχέδιο χωρίς να έχει προηγουμένως διατυπώσει την άποψή του ο διάδικος που απουσιάζει από τη συζήτηση.

Το δικαστήριο μπορεί να τροποποιήσει το σχέδιο οργάνωσης της διαδικασίας αργότερα στο πλαίσιο της διαδικασίας, εφόσον δώσει στους διαδίκους τη δυνατότητα να εκθέσουν τις απόψεις τους. Εάν οι αλλαγές στο σχέδιο δεν επηρεάζουν τις προθεσμίες που αφορούν τις ενέργειες των διαδίκων, το δικαστήριο μπορεί να τροποποιήσει το σχέδιο χωρίς να έχουν προηγουμένως διατυπώσει τις παρατηρήσεις τους οι διάδικοι.

2.2 Ποιες είναι οι ενέργειες μετά την έγκριση της αίτησης διαδίκου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Το δικαστήριο αποφασίζει ποια από τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν προσκομιστεί θα ληφθούν υπόψη για τη θεμελίωση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.

Εάν το δικαστήριο έχει αποδεχτεί την πρόταση αποδείξεων από τον διάδικο, θα ξεκινήσει, κατά κανόνα, με τη διεξαγωγή αυτών των αποδείξεων.

Στις διαφορές που εξετάζονται από τμήμα (vijeće), οι αποδείξεις διεξάγονται στην κύρια συζήτηση που προηγείται της συνεδρίασης του τμήματος, ωστόσο, το τμήμα μπορεί να αποφασίσει αν έχει σημαντικούς λόγους γι' αυτό, ότι ορισμένες αποδείξεις θα διεξαχθούν ενώπιον του προέδρου του τμήματος ή του δικαστή του δικαστηρίου εκτέλεσης (δικαστής εκτέλεσης). Σ' αυτή την περίπτωση, στην κύρια συζήτηση γίνεται ανάγνωση του αρχείου των αποδείξεων που έχουν διεξαχθεί.

Ο δικαστής της μονομελούς σύνθεσης ή ο πρόεδρος του τμήματος διεξάγει την κύρια συζήτηση, εξετάζει τους διαδίκους και διεξάγει τις αποδείξεις, ωστόσο το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από την απόφαση διεξαγωγής της συζήτησης, κάτι που σημαίνει ότι μεταξύ άλλων δεν δεσμεύεται από την απόφαση που κάνει δεκτές ή απορρίπτει τις προτάσεις απόδειξης των διαδίκων.

2.3 Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο να απορρίψει αίτηση διαδίκου για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων;

Σύμφωνα με διάταξη του ZPP, το δικαστήριο απορρίπτει τις αποδείξεις που έχουν προσκομιστεί εάν δεν τις θεωρεί συναφείς με την υπόθεση και μνημονεύει στην απόφαση τον λόγο της απόρριψης.

Ωστόσο, ο ZPP δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη αναφορικά με την απόρριψη απαράδεκτων αποδείξεων ή αποδείξεων των οποίων η διεξαγωγή θα ήταν ασύμφορη· όμως, σε διαφορές ενώπιον των δημοτικών δικαστηρίων (orćinski sud) των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει τις 10.000 κροατικές κούνες και σε διαφορές ενώπιον εμπορικών δικαστηρίων (trgovački sud) των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει τις 50.000 κροατικές κούνες, εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η απόδειξη των πραγματικών περιστατικών που είναι σημαντικά για τη διευθέτηση της διαφοράς θα συνεπάγεται δυσανάλογες δυσχέρειες και κόστος, μπορεί να αποφασίσει για το αν υφίστανται τα εν λόγω περιστατικά με ελεύθερη εκτίμηση, λαμβάνοντας υπόψη τα έγγραφα που έχουν υποβάλει οι διάδικοι και την κατάθεση των διαδίκων εάν το δικαστήριο εξέτασε τους διαδίκους για να συγκεντρώσει αποδείξεις.

Επίσης, οι διατάξεις του ZPP ορίζουν προθεσμία στους διαδίκους για να εκθέσουν όλα τα πραγματικά

περιστατικά και να υποβάλουν προτάσεις απόδειξης. Στην τακτική διαδικασία ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, κάθε διάδικος πρέπει να εκθέσει στην αίτηση και την αντίκρουση της αίτησης, το αργότερο κατά την προδικαστική συζήτηση, όλα τα πραγματικά περιστατικά που τεκμηριώνουν την αξίωσή του, να προσκομίσει τις αναγκαίες αποδείξεις για τη θεμελίωση των πραγματικών περιστατικών που έχει επικαλεστεί και να δηλώσει τη θέση του ως προς τα πραγματικά περιστατικά που επικαλέστηκε ο αντίδικος και τις αποδείξεις που πρότεινε. Κατά τη διάρκεια της κύριας συζήτησης, οι διάδικοι μπορούν να προβάλουν νέα πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία μόνον αν, για λόγο που δεν οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα, δεν ήταν σε θέση να τα προβάλουν ή να τα προσκομίσουν πριν από την περάτωση της προηγούμενης διαδικασίας.

Το δικαστήριο δεν λαμβάνει υπόψη νέα πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία, που από δική τους υπαιτιότητα, οι διάδικοι εκθέτουν ή προσκομίζουν στην κύρια συζήτηση.

Περισσότερες πληροφορίες για τις αποδείξεις και τη διεξαγωγή των αποδείξεων στη διαδικασία των μικροδιαφορών βλ. το πληροφοριακό έντυπο με τίτλο «[Μικροδιαφορές - Δημοκρατία της Κροατίας](#)».

2.4 Ποια είναι τα διάφορα αποδεικτικά μέσα;

Ο ZPP προβλέπει τα εξής είδη απόδειξης: δικαστική αυτοψία, έγγραφη απόδειξη, απόδειξη με μάρτυρες, πραγματογνωμοσύνη και εξέταση των διαδίκων.

2.5 Ποιες είναι οι μέθοδοι συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων από την κατάθεση μαρτύρων και σε τι διαφέρουν από τη συγκέντρωση αποδείξεων που προέρχονται από πραγματογνώμονα; Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν την υποβολή γραπτών αποδεικτικών στοιχείων και εκθέσεων/γνωμοδοτήσεων πραγματογνωμόνων ;

Μάρτυρας είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που μπορεί να παράσχει πληροφορίες για τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία διεξάγονται αποδείξεις. Οι μάρτυρες εξετάζονται χωριστά, χωρίς την παρουσία των υπόλοιπων μαρτύρων που θα εξεταστούν στη συνέχεια, και οφείλουν να δίνουν προφορικές απαντήσεις.

Αρχικά, το δικαστήριο ενημερώνει τον μάρτυρα ότι έχει υποχρέωση να πει την αλήθεια και να μην παραλείψει κανένα στοιχείο. Στη συνέχεια, τον προειδοποιεί για τις συνέπειες της ψευδομαρτυρίας. Επίσης, ρωτάει πάντοτε τον μάρτυρα για το πώς γνωρίζει τα περιστατικά για τα οποία καταθέτει.

Ο πραγματογνώμονας πρέπει να πληροί τις ίδιες προδιαγραφές με τον μάρτυρα, δηλαδή, να είναι σε θέση να αντιληφθεί, να ανακαλέσει, να εξιστορήσει και επιπλέον να διαθέτει επαγγελματική εξειδίκευση.

Οι πραγματογνώμονες που κλητεύονται από το δικαστήριο πρέπει να συμμορφώνονται με την κλήτευση και να υποβάλλουν τα πορίσματα και τη γνωμοδότησή τους.

Συνεπώς, το καθήκον του πραγματογνώμονα συνεπάγεται την κατάρτιση πορισμάτων και την παροχή γνωμοδότησης. Το δικαστήριο καθορίζει το αν ο πραγματογνώμονας θα αναπτύξει μόνο προφορικά τα πορίσματα και τη γνώμη του ή θα τα υποβάλει επίσης γραπτώς πριν από τη συζήτηση. Το δικαστήριο ορίζει προθεσμία για την υποβολή των γραπτών ευρημάτων και της γνωμοδότησης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 60 ημέρες.

Ο πραγματογνώμονας οφείλει να εξηγεί πάντοτε τη γνώμη του.

Το δικαστήριο επιδίδει στους διαδίκους τα γραπτά πορίσματα και τη γνωμοδότηση, το αργότερο 15 ημέρες πριν από τη συζήτηση στην οποία θα εξεταστούν.

Ο ZPP δεν κάνει διάκριση ανάμεσα στη διαδικασία της εξέτασης των μαρτύρων και στη διαδικασία εξέτασης των πραγματογνωμόνων και κατά συνέπεια δεν περιλαμβάνει ειδικές δικονομικές διατάξεις.

Ως προς την έγγραφη απόδειξη, οι ίδιοι οι διάδικοι πρέπει να υποβάλουν το έγγραφο στο οποίο στηρίζονται για να υποστηρίξουν τον ισχυρισμό τους.

Τα έγγραφα που έχει εκδώσει μια κρατική αρχή με τον προβλεπόμενο τύπο και στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της και τα έγγραφα που έχει εκδώσει ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο με τον εν λόγω τύπο, ενεργώντας κατά την

άσκηση των δημόσιων εξουσιών που του έχουν ανατεθεί με νόμο ή με κανονισμό που έχει εκδοθεί βάσει νόμου (δημόσιο έγγραφο) θεωρείται ότι αποδεικνύουν την αλήθεια όσων πιστοποιούν ή ρυθμίζουν.

Αλλα έγγραφα έχουν ίση αποδεικτική αξία, εάν σύμφωνα με ειδικούς κανονισμούς, έχουν την αποδεικτική αξία των δημόσιων εγγράφων.

Επιτρέπεται η απόδειξη ότι τα πραγματικά περιστατικά που ορίζονται σε δημόσια έγγραφα είναι ψευδή ή ότι το έγγραφο έχει συνταχθεί παράτυπα.

Εάν το δικαστήριο αμφισβητήσει τη γνησιότητα του εγγράφου, μπορεί να ζητήσει από την αρχή που φέρεται ότι το εξέδωσε να εκφράσει τη γνώμη της επί του ζητήματος.

Εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε διεθνή συμφωνία, τα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα που έχουν θεωρηθεί νομίμως ως προς τη γνησιότητά τους έχουν την ίδια αποδεικτική αξία με τα εθνικά δημόσια έγγραφα, με την επιφύλαξη της αμοιβαιότητας.

Ο ZPP θεσπίζει επίσης κανόνες για την υποχρέωση προσκόμισης εγγράφων ανάλογα με το αν το έγγραφο βρίσκεται στην κατοχή του διαδίκου που έχει κλητευτεί, του αντιδίκου, μιας δημόσιας αρχής ή ενός οργανισμού που ασκεί δημόσια εξουσία ή τρίτου (φυσικού ή νομικού προσώπου).

2.6 Υπάρχουν αποδεικτικά μέσα με μεγαλύτερη αποδεικτική αξία από τα άλλα;

Κατά τον γενικό κανόνα της ελεύθερης εκτίμησης των αποδείξεων που εφαρμόζεται στο (αστικό) δικονομικό δίκαιο της Κροατίας, το δικαστήριο αποφασίζει ποια πραγματικά περιστατικά θεωρεί ότι έχουν αποδειχθεί κατά την πεποίθησή του, αφού εκτιμήσει κατά συνείδηση και επιμελώς όλες τις αποδείξεις που έχουν προσκομιστεί και εξεταστεί χωριστά και συνολικά, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την έκβαση ολόκληρης της δίκης.

Συνεπώς, από κανέναν κανόνα δεν προκύπτει ότι ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα ή σπουδαιότητα από άλλα, παρότι, στην πράξη τα έγγραφα θεωρούνται πιο αξιόπιστα (αλλά όχι πιο σημαντικά) από άλλες αποδείξεις (μάρτυρες, εξετάσεις διαδίκων).

2.7 Είναι υποχρεωτική η χρήση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων για την απόδειξη ορισμένων πραγματικών περιστατικών;

Όχι, ο ZPP δεν ορίζει ως υποχρεωτικά ορισμένα αποδεικτικά μέσα για τη θεμελίωση ορισμένων πραγματικών περιστατικών. Σύμφωνα με την αρχή της κατ' αντιμωλίαν δίκης, οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να προσκομίζουν αποδείξεις και το δικαστήριο εκτιμά ποια από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν θα ληφθούν υπόψη για τη θεμελίωση των οικείων πραγματικών περιστατικών.

2.8 Οι μάρτυρες υποχρεούνται από το νόμο να καταθέσουν;

Κάθε πρόσωπο που κλητεύεται ως μάρτυρας υποχρεούται να συμμορφωθεί με την κλήση και να καταθέσει, εκτός αν ο ZPP ορίζει διαφορετικά. Συνεπώς, κάθε πρόσωπο έχει γενική υποχρέωση μαρτυρίας, από την οποία συνάγεται το καθήκον εμφάνισης στο δικαστήριο, το καθήκον κατάθεσης και το καθήκον αλήθειας. Οι μάρτυρες που, λόγω γήρατος, ασθένειας ή αναπηρίας, δεν μπορούν να τηρήσουν τα όσα ορίζονται στην κλήτευση εξετάζονται στην κατοικία τους.

2.9 Σε ποιες περιπτώσεις οι μάρτυρες μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν;

Τα πρόσωπα που αν καταθέσουν θα παραβιάσουν την υποχρέωση εμπιστευτικότητας ως προς υπηρεσιακά ή στρατιωτικά απόρρητα δεν μπορούν να εξεταστούν ως μάρτυρες έως ότου η αρμόδια αρχή τους απαλλάξει από την εν λόγω υποχρέωση.

Ο μάρτυρας μπορεί να αρνηθεί να δώσει κατάθεση:

- για κάτι που έχει μάθει εμπιστευτικά από τον διάδικο ως εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του·
- για κάτι που ο διάδικος ή άλλο πρόσωπο του είχε εξομολογηθεί στο πλαίσιο της θρησκευτικής εξομολόγησης·
- για τα πραγματικά περιστατικά που έχει μάθει ο μάρτυρας ως δικηγόρος, γιατρός, ή κατά την εκτέλεση οποιουδήποτε άλλου επαγγελματικού καθήκοντος ή άλλης δραστηριότητας, εφόσον υπάρχει υποχρέωση

τήρησης της εμπιστευτικότητας των όσων γνωστοποιούνται κατά την εκτέλεση του εν λόγω επαγγελματικού καθήκοντος ή άλλης δραστηριότητας.

Ο δικαστής της μονομελούς σύνθεσης ή ο πρόεδρος του τμήματος ενημερώνει τα εν λόγω πρόσωπα για το δικαίωμά τους να αρνηθούν να καταθέσουν.

Οι μάρτυρες μπορούν να αρνηθούν να απαντήσουν σε επιμέρους ερωτήσεις για επιτακτικούς λόγους, ιδίως, εάν απαντώντας σε μια τέτοια ερώτηση, θα εξέθεταν τον εαυτό τους ή έναν συγγενή τους εξ αίματος σε ευθεία γραμμή οποιουδήποτε βαθμού, ή έναν συγγενή τους εξ αίματος σε πλάγια γραμμή έως τον τρίτο βαθμό, περιλαμβανομένων των συζύγων ή των συγγενών εξ αγχιστείας έως τον δεύτερο βαθμό -ακόμη κι αν έχει λυθεί ο γάμος- και του επιτρόπου ή του ανηλίκου υπό επιτροπεία, του θετού γονέα ή τέκνου, σε σοβαρή ατίμωση, σημαντική περιουσιακή ζημία ή ποινική δίωξη.

Ο δικαστής της μονομελούς σύνθεσης ή ο πρόεδρος του τμήματος ενημερώνει τον μάρτυρα ότι μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει στις ερωτήσεις που του υποβάλλονται.

2.10 Μπορεί ένα πρόσωπο που αρνείται τη μαρτυρία να υποστεί κυρώσεις ή να εξαναγκασθεί να καταθέσει;

Ναι, είναι δυνατόν. Εάν ο μάρτυρας που έχει κλητευτεί νομότυπα δεν προσέλθει αδικαιολόγητα ή αποχωρήσει από τον τόπο που θα εξεταστεί χωρίς άδεια ή δικαιολογημένη αιτία, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη βίαιη προσαγωγή του, με δικές του δαπάνες, και να επιβάλει χρηματική ποινή που κυμαίνεται από 500 έως 10.000 κροατικές κούνες.

Εάν ο μάρτυρας προσέλθει και αρνηθεί να καταθέσει ή να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις, αφού έχει ενημερωθεί για τις συνέπειες της εν λόγω άρνησης, και το δικαστήριο κρίνει ανατιολόγητη την άρνηση απάντησης, μπορεί να επιβάλει χρηματική ποινή που κυμαίνεται από 500 ως 10.000 κροατικές κούνες· εάν ο μάρτυρας εξακολουθεί να αρνείται να καταθέσει, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την κράτησή του. Ο μάρτυρας παραμένει υπό κράτηση μέχρι να συμφωνήσει να καταθέσει ή μέχρι να καταστεί περιττή η κατάθεση, όχι όμως για διάστημα μεγαλύτερο του ενός μήνα.

Εάν μεταγενέστερα ο μάρτυρας εξηγήσει την απουσία του, το δικαστήριο ανακαλεί την απόφαση επιβολής προστίμου και μπορεί να απαλλάξει τον μάρτυρα από την πλήρη ή μερική αποζημίωση των εξόδων. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να ανακαλέσει την απόφαση επιβολής προστίμου εάν ο μάρτυρας συμφωνήσει μεταγενέστερα να καταθέσει.

2.11 Υπάρχουν πρόσωπα τα οποία δεν επιτρέπεται να εξετάζονται ως μάρτυρες;

Για πληροφορίες όσον αφορά την εξαίρεση από το γενικό καθήκον μαρτυρίας λόγω υπηρεσιακών ή στρατιωτικών απορρήτων, δηλαδή για το δικαίωμα των προσώπων που εκτελούν συγκεκριμένες δραστηριότητες να αρνηθούν να καταθέσουν και να αρνηθούν να απαντήσουν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, βλ. σημείο 9).

Ο γενικός κανόνας είναι ότι ως μάρτυρες μπορούν να εξεταστούν μόνον τα πρόσωπα που είναι σε θέση να παράσχουν πληροφορίες για τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία διεξάγεται η απόδειξη και το δικαστήριο αποφασίζει για την ικανότητα ενός προσώπου να καταθέσει, κατά περίπτωση.

Ένα πρόσωπο δεν μπορεί να καταθέσει ως μάρτυρας εφόσον μετέχει απευθείας στη δίκη, ως διάδικος ή νόμιμος εκπρόσωπος του διαδίκου, ενώ μπορεί να εξεταστεί ως μάρτυρας ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος του διαδίκου.

2.12 Ποιος είναι ο ρόλος του δικαστή και των διαδίκων κατά την εξέταση μάρτυρα; Υπό ποιους όρους μπορεί ένας μάρτυρας να εξεταστεί με τηλεδιάσκεψη ή άλλα τεχνικά μέσα;

Κάθε μάρτυρας πρέπει να εξετάζεται χωριστά και χωρίς την παρουσία των μαρτύρων που θα εξεταστούν μεταγενέστερα. Ο μάρτυρας υποχρεούται να δίνει προφορικές απαντήσεις.

Αρχικά, το δικαστήριο ενημερώνει τον μάρτυρα ότι έχει υποχρέωση να πει την αλήθεια και να μην παραλείψει κανένα στοιχείο. Στη συνέχεια, τον προειδοποιεί για τις συνέπειες της ψευδομαρτυρίας.

Έπειτα ο μάρτυρας καλείται να γνωστοποιήσει το ονοματεπώνυμό του, τον αριθμό δελτίου ταυτότητας, το πατρώνυμο, το επάγγελμα, τη διεύθυνση, τον τόπο γέννησης, την ηλικία του και τη σχέση του με τον διάδικο.

Μετά από αυτές τις γενικές ερωτήσεις το δικαστήριο ζητά από τον μάρτυρα να καταθέσει όλα όσα γνωρίζει για τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία θα καταθέσει και, στη συνέχεια, μπορεί να του υποβάλει ερωτήσεις που έχουν σκοπό την επιβεβαίωση, συμπλήρωση ή εξήγηση των όσων κατέθεσε. Δεν επιτρέπεται η υποβολή ερωτήσεων που περιέχουν στη διατύπωσή τους την απάντηση.

Ο μάρτυρας ερωτάται πάντοτε πώς γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία καταθέτει.

Οι μάρτυρες που καταθέτουν αντικρουόμενα στοιχεία ως προς σημαντικά πραγματικά περιστατικά μπορεί να κληθούν να καταθέσουν κατ' αντιπαράσταση. Εξετάζονται χωριστά ως προς κάθε σημείο στο οποίο υπάρχει αντίφαση και οι απαντήσεις τους καταγράφονται στα πρακτικά.

Στη Δημοκρατία της Κροατίας δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις που να ορίζουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων με τηλεδιάσκεψη· ωστόσο, οι διατάξεις των άρθρων 126a ως 126c του ZPP αποτελούν τη βάση για την εν λόγω μέθοδο εξέτασης. Δηλαδή τα πρακτικά της δίκης μπορούν να μαγνητοφωνούνται και η απόφαση μαγνητοφώνησης λαμβάνεται από το δικαστήριο με δική του πρωτοβουλία ή έπειτα από αίτημα διαδίκου. Η μέθοδος της αποθήκευσης και της διαβίβασης της μαγνητοφωνημένης εγγραφής, οι τεχνικοί όροι και ο τρόπος της μαγνητοφώνησης ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του δικαστηρίου.

3 Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων

3.1 Στις περιπτώσεις που τα αποδεικτικά στοιχεία δεν έχουν συγκεντρωθεί με νόμιμο τρόπο από διάδικο, μπορεί να τα χρησιμοποιήσει το δικαστήριο για την έκδοση της απόφασής του;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ZPP, η δικαστική απόφαση δεν μπορεί να βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν με παράνομο τρόπο (παράνομα αποδεικτικά στοιχεία).

Το δικαστήριο μπορεί, με διάταξη, να επιτρέψει τη λήψη παράνομων αποδείξεων και να λάβει υπόψη το περιεχόμενό τους, εφόσον κρίνει ότι αυτό είναι αναγκαίο για τη διαπίστωση αποφασιστικής σημασίας γεγονότος. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη σοβαρότητα της παράβασης του νόμου που προκύπτει από τη λήψη παράνομων αποδείξεων και το συμφέρον της ορθής και πλήρους απόδειξης των πραγματικών περιστατικών στο πλαίσιο της διαδικασίας.

3.2 Γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία οι μαρτυρίες των διαδίκων;

Οι διάδικοι δεν μπορούν να εξετάζονται ως μάρτυρες· ωστόσο, οι διατάξεις του ZPP προβλέπουν την εξέταση των διαδίκων στο πλαίσιο της διεξαγωγής αποδείξεων ελλείψει άλλων αποδείξεων ή αν, παρά τις λοιπές αποδείξεις που έχουν προσκομιστεί, το δικαστήριο τη θεωρεί αναγκαία για τη θεμελίωση σημαντικών πραγματικών περιστατικών.

Για την εξέταση των διαδίκων εφαρμόζονται οι διατάξεις του ZPP σχετικά με την εξέταση των μαρτύρων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

4 Έχει ορίσει το εν λόγω κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων, άλλες αρχές που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις δυνάμει του κανονισμού; Εάν ναι, στο πλαίσιο ποιων διαδικασιών είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων; Μπορούν μόνο να ζητήσουν τη διεξαγωγή αποδείξεων ή και να συνδράμουν στη διεξαγωγή αποδείξεων βάσει παραγγελίας από άλλο

κράτος μέλος; Βλ. επίσης γνωστοποίηση βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

Η Δημοκρατία της Κροατίας έχει ορίσει μόνο τα δικαστήρια ως αρχές αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 13/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα